CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN VIỆC THAM GIA HOẠT ĐỘNG XÃ HỘI CỦA NGƯỜI CAO TUỔI NÔNG THÔN HIỆN NAY

Nguyễn Thị Thùy Linh
Viện Xã hội học và Tâm lý học
Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam
Email: thuylinh.ajc.298@gmail.com

Tóm tắt: *Già hóa dân số là một vấn đề nổi bật của thế kỷ 21, vừa đặt ra nhiều thách thức vừa tạo cơ hội nâng cao chất lượng cuộc sống. Ở Việt Nam, đời sống vật chất và tinh thần của người dân từng bước được cải thiện, giao lưu xã hội ngày càng có ý nghĩa quan trọng đối với người cao tuổi (NCT), đặc biệt ở khu vực nông thôn. NCT vẫn tích cực tham gia các hoạt động gia đình và xã hội. Tuy nhiên, khó khăn về kinh tế, phân hóa giàu nghèo và quan niệm về vai trò của NCT khiến họ bị hạn chế cơ hội tham gia hoạt động xã hội. Điều này có thể làm gia tăng sự cô đơn, suy nghĩ tiêu cực và ảnh hưởng đến sức khỏe tinh thần. Dựa trên các nghiên cứu trước và dữ liệu phỏng vấn sâu NCT tại xã Phù Đổng, Hà Nội, bài viết phân tích thực trạng, các yếu tố ảnh hưởng đến tham gia hoạt động xã hội của NCT nông thôn, qua đó gợi mở một số hàm ý chính sách nhằm nâng cao chất lượng cuộc sống cho NCT.*

Từ khóa: *Người cao tuổi, hoạt động xã hội, nông thôn.*

FACTORS INFLUENCING SOCIAL PARTICIPATION AMONG OLDER PEOPLE IN RURAL AREAS

Abstract*: Population ageing is one of the major challenges of the 21st century, presenting both significant challenges and opportunities for improving quality of life. In Vietnam, the material and psychosocial well-being of the population has gradually improved, while social interaction has become increasingly important in later life, particularly for older people living in rural areas. Older people continue to actively engage in family and social activities. However, economic hardship, socioeconomic disparities, and prevailing perceptions of the roles of older people may constrain their opportunities for social participation. Such constraints may increase the risk of loneliness, negative psychological states, and poorer mental well-being. Drawing on previous studies and in-depth interview data collected from older people in Phu Dong Commune, Hanoi, this article examines the current state of and factors influencing social participation among older people in rural areas, thereby offering several policy implications for improving their quality of life.*

Keywords*: Older people; social participation; rural areas.*

Nhận bài: 25/07/2026 *Phản biện: 25/08/2026* *Duyệt đăng: 28/08/2026*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Già hóa dân số là một trong những vấn đề nổi bật của thế kỷ 21. Ở Việt Nam hiện nay, sau những năm đổi mới, đất nước ta đã đạt được nhiều thành tựu trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, đời sống vật chất và tinh thần của người dân đã từng bước được cải thiện và nâng cao rõ rệt. Là một nhu cầu căn bản của con người, giao lưu xã hội càng trở nên quan trọng hơn trong đời sống tuổi già, khi mà tuổi tác của NCT bị cắt đứt hoặc gặp trở ngại khá nhiều với các mối liên hệ xã hội trong gia đình, họ hàng, bạn bè, nghề nghiệp…, đặc biệt là NCT ở nông thôn. Hiện nay bản thân NCT vẫn tham gia tích cực vào các hoạt động trong gia đình và ngoài xã hội. Tuy nhiên, cuộc sống khó khăn được xem là một trong những rào cản lớn ngăn cản NCT được tham gia các hoạt động xã hội. Có thể nói, phân hóa giàu nghèo và quan niệm về vai trò của NCT đang đặt ra nhiều vấn đề rào cản ngăn cản không ít NCT tham gia các hoạt động xã hội. Điều này vô tình khiến NCT bị hạn chế giao lưu xã hội, không có nhiều bạn bè để chia sẻ, tạo nên cảm giác cô đơn, suy nghĩ tiêu cực, ảnh hưởng tinh thần… Dựa vào nguồn dữ liệu từ các nghiên cứu trước và kết quả nghiên cứu định tính từ 17 cuộc phỏng vấn sâu NCT xã Phù Đổng, Hà Nội, bài viết nhận diện thực trạng và các yếu tố ảnh hưởng tới việc tham gia hoạt động xã hội của NCT nông thôn. Từ đó, bài viết đưa ra một vài bàn luận và gợi mở hàm ý chính sách nhằm nâng cao chất lượng cuộc sống cho NCT.

1. Tham gia hoạt động xã hội của người cao tuổi ở nông thôn

Già hóa dân số nhanh và số lượng NCT ngày càng tăng đang tạo ra những cơ hội song hành với những thách thức cho Việt Nam. Với những tiến bộ gần đây trong khoa học y tế và sức khỏe, tuổi thọ trung bình của NCT đã tăng lên nhanh chóng. Số người có tuổi thọ khỏe mạnh nhiều hơn thay vì chỉ đơn giản là thời gian sống, và xã hội chuyển từ xã hội già hóa đầy nguy cơ và ảm đạm sang xã hội năng động sống lâu dài (Trần Thị Minh Thi, 2020). Theo đó, già hóa tích cực trong một xã hội sống thọ đòi hỏi nhìn nhận NCT không chỉ dựa trên tuổi theo thời gian mà còn dựa trên sức khỏe, khả năng hoạt động và mức độ tham gia xã hội (Orimo et al., 2006; Ouchi et al., 2017). Thực tế

cho thấy, vai trò của NCT thể hiện quan trọng nhất là tham gia xã hội. Tham gia xã hội đề cập đến sự tham gia vào các hoạt động giải trí, xã hội hóa và văn hóa, giáo dục và tinh thần (WHO, 2007). Một số nghiên cứu cho thấy NCT tham gia khá tích cực vào các tổ chức chính trị xã hội cộng đồng như các hội, đoàn thể, và tham gia các hội, nhóm phi chính thức (Trịnh Duy Luân và Trần Thị Minh Thi, 2017).

Tham gia các hoạt động xã hội càng trở nên quan trọng hơn trong đời sống tuổi già, khi mà cuộc sống và các mối liên hệ xã hội của họ với con cái, họ hàng, bạn bè bị tác động bởi quá trình đô thị hóa, công nghiệp hóa. Sự tham gia hoạt động xã hội được coi là một trong những yếu tố quan trọng và hiệu quả ảnh hưởng đến phúc lợi và sức khỏe của NCT cũng như vấn đề quan trọng về quyền của NCT (Trần Thị Minh Thi, 2020). Do vậy, để giảm bớt sự cô đơn và khó khăn trong cuộc sống, NCT ở nông thôn nói chung thường tham gia các hoạt động xã hội trong cộng đồng để có cuộc sống tinh thần thoải mái và có sự gắn kết với bạn bè, người thân. Nhiều nghiên cứu cũng chỉ ra rằng, những NCT không tham gia các hoạt động xã hội thì thường có sức khỏe thể chất và hạnh phúc kém thuận lợi nhất (Kathryn Dawson-Townsend, 2019). Đối với NCT ở nông thôn, sự tham gia xã hội có những đặc điểm riêng do chịu tác động đồng thời của các yếu tố cá nhân, gia đình, mạng lưới xã hội và môi trường cộng đồng. Khác với khu vực đô thị, NCT nông thôn thường sống trong những cộng đồng có tính gắn kết cao, có quan hệ họ hàng và láng giềng tương đối chặt chẽ; ngoài ra, họ cũng có thể phải đối mặt với hạn chế về giao thông, cơ sở vật chất, dịch vụ xã hội và cơ hội tiếp cận các hoạt động cộng đồng.

Thực tế chỉ ra rằng, có một số hình thức tham gia hoạt động xã hội phổ biến ở NCT gồm tham gia vào các hội, nhóm, các tổ chức chính trị như Hội Người cao tuổi, Hội Cựu chiến binh, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân… và các câu lạc bộ tự nguyện. Trong đó, tham gia vào Hội Người cao tuổi là hình thức phổ biến nhất, thu hút được đại đa số NCT nói chung (Trần Thị Minh Thi, 2020). Đáng chú ý, nhóm NCT nghèo thường thích tham gia Hội Người cao tuổi vì Hội quan tâm đến các cụ. Tham gia Hội Người cao tuổi các cụ được gặp gỡ chia sẻ, được quan tâm. Trong Hội Người cao tuổi không có sự phân biệt giai cấp, tầng lớp, địa vị, thu nhập, mức sống. Họ cho rằng dù giàu hay nghèo, nếu người già không vào Hội thì coi như cô đơn. Bên cạnh đó, NCT thường tham gia một số câu lạc bộ (CLB) mang hình thức tự nguyện có cùng sở thích như CLB thơ, tổ Kinh (chuyên đọc, tụng Kinh), đội Khánh Tiết (quét dọn, làm lễ ở chùa), nhóm tự đi bộ… Đặc biệt, có sự khác biệt về giới trong việc tham gia các hoạt động xã hội của NCT khi phụ nữ ít tham gia gia vào việc họp hành trong các tổ chức xã hội chính thức nhưng lại tham gia nhiều hơn vào các tổ chức dành riêng cho họ như Hội Phụ nữ, nhóm tự nguyện và các câu lạc bộ văn hóa, văn nghệ (Nguyễn Thị Thùy Linh và Nguyễn Đức Chiện, 2022).

"Tôi tham gia hội Người cao tuổi, hội Phụ nữ, hội Nông dân, rồi tham gia CLB thơ ca ở xã nữa, nhưng giờ bỏ thơ rồi, không tham gia sinh hoạt thơ nữa vì nhà mình có hẳn 3 anh chị em cùng sinh hoạt trong CLB thơ, thấy cứ ngại ngại nên lúc nào rảnh thì ở nhà tự làm thơ thôi...(cười). Lúc nào các hội tổ chức thông báo họp hành gì thì tôi đi nghe, phát động phong trào gì tôi tham gia được tôi cũng tham gia. Nói chung giờ không tham gia sinh hoạt ở hội Người cao tuổi hay hội Phụ nữ thì cũng buồn, đến đó còn có các bà nói chuyện, người ta cũng quan tâm mình lúc ốm đau bệnh tật nữa…"

(PVS NCT nữ, 74 tuổi, xã Phù Đổng, Hà Nội)

Dù NCT nông thôn có nhiều cơ hội giao tiếp và duy trì quan hệ xã hội trong cộng đồng nhưng sự hiện diện của họ trong cộng đồng không đồng nghĩa với mức độ tham gia xã hội cao. NCT có thể thường xuyên giao tiếp với hàng xóm hoặc tham gia các hoạt động chung trong gia đình, nhưng không có nghĩa là họ tham gia nhiều vào các tổ chức xã hội, các hoạt động tình nguyện, văn hóa hay cộng đồng. Thực trạng này cũng cho thấy sự tham gia của người cao tuổi có tính phân hóa. Những người có sức khỏe tốt, trình độ học vấn cao hơn, có mạng lưới xã hội và nhận được sự hỗ trợ tốt thường có khả năng tham gia hoạt động xã hội cao hơn so với nhóm còn lại.

Các hoạt động xã hội mà NCT nông thôn tham gia không nhất thiết phải là những hoạt động của các tổ chức chính thức. Nghiên cứu NCT tại xã Phù Đổng cho thấy, hoạt động chăm sóc sức khỏe, văn hóa – văn nghệ và giữ gìn vệ sinh môi trường là các hoạt động chính thường xuyên được NCT tham gia tại địa phương. Đối với hoạt động chăm sóc sức khỏe, NCT thường tham gia hoạt động này dưới nhiều hình thức đa dạng như tập dưỡng sinh, tập thái cực quyền, đánh cầu lông, đánh bóng chuyền hơi, bóng chuyền da. Nhiều NCT còn tự thành lập các nhóm tự đi bộ để duy trì sức khỏe. Hoạt động văn hóa – văn nghệ thường được NCT tham gia dưới hình thức ca múa hát, đi xem, cổ vũ cho các buổi biểu diễn văn nghệ tại địa phương; tham gia đi lễ chùa; tham gia tổ Kinh (chuyên đọc, tụng Kinh), tham gia đội Khánh Tiết (quét dọn,

làm lễ ở chùa) hay tham gia CLB thơ ca của xã. Cuối cùng, hoạt động giữ gìn vệ sinh môi trường thường tổ chức để NCT tham gia dưới hình thức quét dọn đường làng ngõ xóm, quét dọn quanh ao, trồng hoa ven đường, tuyên truyền, vận động người dân giữ gìn vệ sinh, không vứt rác thải bừa bãi, giữ gìn an ninh trật tự thôn xóm.

"Tôi thường tham gia cả thể dục, cả văn nghệ, cả quét dọn vệ sinh đường làng nữa, cứ được loa thông báo có hoạt động gì là nếu có thời gian tôi sẽ tham gia. Nhất là đi xem, đi cổ vũ văn nghệ, tôi thích đi lắm vì đi xem chẳng tốn chi phí gì, lại vui. Mình giờ ở một mình nên cứ có hoạt động gì cũng thường tham gia cho đỡ buồn, tối tối lại gọi các bà hàng xóm đi xem cùng..."

(PVS NCT nữ, 74 tuổi, xã Phù Đổng, Hà Nội).

Nhìn chung, việc tham gia các hoạt động này không chỉ góp phần cải thiện sức khỏe thể chất và tinh thần mà còn giúp NCT tăng cường giao lưu, gắn kết với bạn bè và cộng đồng. Trong đó, việc thành lập và duy trì các CLB NCT, CLB dưỡng sinh... tạo điều kiện để NCT rèn luyện sức khỏe, nâng cao đời sống tinh thần và mở rộng các mối quan hệ xã hội. Tuy nhiên, mô hình này hiện vẫn còn hạn chế về quy mô và phạm vi tổ chức, chủ yếu do nguồn kinh phí hoạt động còn hạn hẹp cũng như phụ thuộc vào điều kiện và đối tượng tổ chức tại từng địa phương.

II. CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN VIỆC THAM GIA HOẠT ĐỘNG XÃ HỘI CỦA NGƯỜI CAO TUỔI NÔNG THÔN

Già hóa dân số đặt ra thách thức đối với hệ thống chăm sóc và an sinh xã hội khi tỷ lệ người cao tuổi (NCT) tăng kéo theo tỷ lệ phụ thuộc dân số gia tăng (Trần Thị Minh Thi, 2020). Bên cạnh chăm sóc sức khỏe thể chất, sức khỏe tinh thần của NCT cần được quan tâm, nhất là trong bối cảnh di cư nông thôn – đô thị làm giảm tỷ lệ NCT sống cùng con cháu và gia tăng các hình thức sống một mình, sống với bạn đời hoặc trong gia đình "khuyết thế hệ". Vì vậy, tham gia hoạt động xã hội có thể góp phần nâng cao sức khỏe tinh thần, đặc biệt đối với NCT nghèo và cô đơn ở nông thôn.

Thực tế cho thấy phần lớn NCT có nhu cầu tham gia các hoạt động xã hội. Nhận thức về khả năng đóng góp và vị trí của bản thân trong cộng đồng có thể tạo động lực duy trì sự tham gia (Đoàn Phương Thúy, 2021). Ngược lại, nếu tuổi già chủ yếu được nhìn nhận dưới góc độ phụ thuộc và cần chăm sóc, cơ hội tham gia xã hội có thể bị hạn chế. Mức độ tham gia của NCT thường chịu tác động bởi tuổi, giới tính, mức sống, nghề nghiệp, sức khỏe và tình trạng hôn nhân.

Trước hết, tuổi và sức khỏe là những yếu tố quan trọng. Tuổi càng cao, sức khỏe và sự năng động xã hội thường càng suy giảm, từ đó hạn chế cơ hội tham gia các hoạt động cộng đồng (Giang Thanh Long và Nguyễn Thị Hồng Điệp, 2016; UNFPA & VNCA, 2019; Trần Thị Minh Thi, 2020). Các bệnh thường gặp như xương khớp, cao huyết áp, tim mạch, đái tháo đường hoặc suy giảm chức năng vận động có thể trực tiếp cản trở khả năng tham gia.

Khảo sát tại xã Phù Đổng cho thấy khoảng 1/3 NCT được phỏng vấn tự đánh giá sức khỏe kém và không tham gia đầy đủ các hoạt động xã hội. Nhóm có sức khỏe dưới trung bình thường không tham gia thể dục thể thao hoặc tham quan, du lịch; hoạt động văn nghệ chủ yếu ở mức đi xem; đi lễ chùa khoảng 1–2 lần/tháng và quét dọn vệ sinh môi trường 1–2 lần/năm, trong khi địa phương tổ chức hoạt động này trung bình 1–2 lần/tháng. Ngược lại, nhóm tự đánh giá sức khỏe tốt có mức tham gia cao hơn, như tập dưỡng sinh 7 lần/tuần, tham gia xem văn nghệ và vệ sinh môi trường 1–2 lần/tháng.

"1 năm nay bà chỉ ở nhà thôi, sức khỏe yếu lắm cháu ạ... ở nhà cũng buồn lắm... hôm nào khỏe khỏe mà có văn nghệ thì đi xem 1 tí cho đỡ buồn... kể ra mình có sức khỏe để tham gia được nhiều như mọi người thì chắc vui lắm..."

(PVS NCT nữ, 79 tuổi, xã Phù Đổng, Hà Nội).

Thứ hai, điều kiện kinh tế ảnh hưởng rõ đến khả năng tham gia xã hội của NCT nông thôn. NCT nghèo thường phải tiếp tục lao động kiếm sống, trong khi nhóm có mức sống khá và trình độ học vấn cao hơn thường có lương hưu hoặc trợ cấp (Trần Thị Minh Thi, 2020). Mức sống thấp cũng có thể tạo tâm lý mặc cảm và hạn chế việc tham gia những hoạt động cần đóng góp chi phí như tham quan, lễ chùa, biểu diễn văn nghệ hoặc sinh hoạt câu lạc bộ.

Khoảng 40% NCT vẫn tham gia lao động tạo thu nhập cho bản thân và gia đình (Trần Thị Minh Thi, 2020). Tại Phù Đổng, NCT thuộc hộ nghèo thường ít có thời gian tham gia hoạt động địa phương do công việc không ổn định và thu nhập thấp. NCT nông thôn, đặc biệt nhóm nghèo, còn ít tiếp cận hệ thống hưu trí và các điều kiện lao động được bảo đảm (UNFPA & VNCA, 2019; UNFPA, 2016). So với nhóm khá giả, NCT nghèo thường tham gia các hoạt động không mất phí, trong khi nhóm có điều kiện kinh tế tốt hơn thường xuyên tham gia thể thao, văn nghệ, lễ chùa, tham quan và sẵn sàng đóng góp tiền cho các hoạt động cộng đồng. Như vậy, khó khăn kinh tế có thể buộc NCT ưu tiên lao động tạo thu nhập thay vì tham gia các câu lạc bộ và hoạt động xã hội.

Thứ ba, tình trạng hôn nhân cũng có liên quan đến sự tham gia xã hội, nhưng mối quan hệ này không hoàn toàn một chiều. Khi con cái đã trưởng thành, người bạn đời có thể trở thành nguồn hỗ trợ thường xuyên, giúp giảm cô đơn và tạo thuận lợi cho việc tham gia các cuộc họp, câu lạc bộ hay hoạt động văn hóa – xã hội (Trần Thị Minh Thi, 2020). Điều này đặc biệt có ý nghĩa ở nông thôn, nơi phương tiện giao thông và dịch vụ hỗ trợ còn hạn chế. Tuy nhiên, sau khi mất bạn đời, một số NCT có thể tăng cường tham gia xã hội để bù đắp thiếu hụt quan hệ. Vì vậy, NCT góa vợ/chồng không nhất thiết luôn có mức tham gia thấp hơn nhóm đang có bạn đời.

Cuối cùng, vai trò và vị trí xã hội có ảnh hưởng đáng kể đến mức độ tham gia của NCT. Vai trò của NCT thường thể hiện ở ba phương diện: đóng góp kinh tế, chăm sóc gia đình và tham gia tổ chức xã hội (VNAS, 2011). Nhiều NCT nông thôn vẫn tiếp tục làm việc, chăm sóc gia đình và tham gia công việc cộng đồng sau tuổi nghỉ hưu. Tuy nhiên, đô thị hóa và hiện đại hóa có thể làm thay đổi vị thế của NCT khi thế hệ trẻ có trình độ học vấn, thu nhập, nghề nghiệp và khả năng tiếp cận công nghệ cao hơn.

Trong bối cảnh đó, hoạt động xã hội trở thành một không gian để NCT duy trì quan hệ, thể hiện năng lực và tiếp tục đóng góp. Tại xã Phù Đổng, phần lớn NCT tham gia các tổ chức như Hội NCT, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Hội Cựu chiến binh, câu lạc bộ thơ ca, văn hóa – văn nghệ – thể thao và đội Khánh Tiết (Nguyễn Thị Thùy Linh và Nguyễn Đức Chiện, 2022). Tuy nhiên, hiệu quả của sự tham gia còn phụ thuộc vào vai trò cụ thể của NCT trong các tổ chức. Nếu chỉ tham gia hình thức mà không có vai trò rõ ràng, họ có thể vẫn rơi vào tình trạng mất vai trò và thu hẹp mạng lưới xã hội; ngược lại, khi được giao trách nhiệm và có cơ hội đóng góp, mức độ tham gia có thể tăng lên.

Nhìn chung, sự tham gia hoạt động xã hội của NCT nông thôn chịu tác động đồng thời của sức khỏe, điều kiện kinh tế, tình trạng hôn nhân và vai trò xã hội. Các tổ chức cộng đồng vì vậy không chỉ tạo cơ hội giao lưu mà còn có thể trở thành không gian quan trọng giúp NCT duy trì vị trí, các mối quan hệ và cảm nhận về giá trị của bản thân trong đời sống xã hội.

III. KẾT LUẬN

Thực tế cho thấy, nhiều NCT vẫn nỗ lực tham gia các hoạt động xã hội như thể dục thể thao, văn hóa – văn nghệ, vệ sinh môi trường hay các hoạt động khác do các tổ chức chính trị xã hội và các CLB phát động. Kết quả khảo sát NCT xã Phù Đổng và kết quả từ các nghiên cứu khác cũng chỉ ra việc tham gia các hoạt động xã hội của NCT thường ảnh hưởng bởi các yếu tố sức khỏe, bệnh tật, hoàn cảnh gia đình... và sự thay đổi vai trò, vị trí xã hội của chính NCT. Qua đó, nghiên cứu gợi ra một số hàm ý chính sách giúp nâng cao sức khỏe tinh thần cho NCT ở khu vực nông thôn hiện nay. Để đảm bảo một quá trình già hóa khỏe mạnh, cần huy động các nguồn lực từ các tổ chức xã hội trong và ngoài cộng đồng, đồng thời phát triển đa dạng hơn nữa các hội nhóm, CLB nhằm thúc đẩy sự tham gia hoạt động xã hội của NCT. Ngoài ra, Nhà nước cần xem xét tăng mức trợ cấp xã hội cho NCT nghèo, có những chính sách, tuyên truyền vận động sự trợ giúp của các cá nhân cũng như các tổ chức xã hội. Điều này sẽ giúp các tổ chức xã hội của NCT hoạt động tích cực và sáng tạo hơn, cải thiện vai trò và vị thế của NCT, đáp ứng nhu cầu tinh thần cho cuộc sống của NCT trong bối cảnh hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Đoàn Phương Thúy. (2021). Tham gia xã hội của người cao tuổi ở nông thôn: Nghiên cứu tại xã Tân Lập, huyện Đan Phượng, thành phố Hà Nội. Tạp chí Nghiên cứu Con người, (6), 117.

Dawson-Townsend, K. (2019). Social participation patterns and their associations with health and well-being for older adults. SSM – Population Health, 8, Article 100424. https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2019.100424

Giang, T. L., & Nguyen, T. H. D. (2016). Determinants of work decisions among older people in rural Vietnam. Journal of Population Ageing, 9(4), 289–303. https://doi.org/10.1007/s12062-015-9134-5

Nguyễn Thị Thùy Linh và Nguyễn Đức Chiện (2022). Nhận diện tham gia hoạt động xã hội của người cao tuổi nghèo ở nông thôn hiện nay: Nhìn từ kết quả nghiên cứu định tính tại xã Yên Thường, huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội. Tạp chí Nghiên cứu Con người, (5), 122.

Orimo, H., Ito, H., Suzuki, T., Araki, A., Hosoi, T., & Sawabe, M. (2006). Reviewing the definition of elderly. Geriatrics and Gerontology International, 6(3), 149–158. https://doi.org/10.1111/j.1447-0594.2006.00341.x

Ouchi, Y., Rakugi, H., Arai, H., Akishita, M., Ito, H., Toba, K., & Kai, I. (2017). Redefining the elderly as aged 75 years and older: Proposal from the Joint Committee of Japan Gerontological Society and the Japan Geriatrics Society. Geriatrics & Gerontology International, 17(7), 1045–1047. https://doi.org/10.1111/ggi.13118

Trần Thị Minh Thi (2020). Vai trò của người cao tuổi trong xã hội Việt Nam đang già hóa [Đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ]. Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

Trịnh Duy Luân và Trần Thị Minh Thi (2017). Chăm sóc người cao tuổi trong xã hội Việt Nam đang chuyển đổi: Những chiều cạnh chính sách và cấu trúc. Nhà xuất bản Khoa học Xã hội.

UNFPA (2016). Già hóa dân số nhanh ở Việt Nam: Những thách thức và cơ hội.

UNFPA & VNCA (2019). Hướng tới chính sách quốc gia toàn diện thích ứng với già hóa dân số ở Việt Nam.

VNCA (2019). Dân số Việt Nam bước vào giai đoạn rất già năm 2049. VNCA. http://vnca.molisa.gov.vn/default.aspx?page=news&do=detail&category_id=76&id=558

VNAS (2011). Điều tra quốc gia về người cao tuổi Việt Nam.

WHO (2007). Global age-friendly cities: A guide. World Health Organization.